

413

D E K R E T

z dnia 25 października 1948 r.

o podatku obrotowym.

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 25 czerwca 1948 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 223) — Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

D Z I A Ł I.

Ogólne zasady opodatkowania.

Art. 1. Podatek obrotowy pobiera się na rzecz Skarbu Państwa.

Art. 2. 1. Obowiązkowi podatkowemu podlegają osoby fizyczne, osoby prawne oraz spadki nieobjęte, wykonujące świadczenia objęte art. 3.

2. Jeżeli świadczenia są wykonywane przez spółki jawne, spółki komandytowe oraz spółki niebędące spółkami handlowymi, obowiązkowi podatkowemu podlegają te spółki.

3. Na przedsiębiorstwach państwowych i samorządowych oraz na przedsiębiorstwach pozostających pod zarządem państwowym lub samorządowym ciąży obowiązek podatkowy niezależnie od tego, czy mają odrębną osobowość prawną.

4. Obowiązek podatkowy istnieje niezależnie od tego, czy wykonywanie świadczeń odbywa się z zachowaniem warunków prawem przepisanych.

Art. 3. 1. Podatkowi podlegają prywatnoprawne zawodowe i odpłatne świadczenia rzeczy lub usług, wykonywane na obszarze Rzeczypospolitej. W przypadku likwidacji przedsiębiorstwa podatkowi podlega także wartość towarów (półwyrobów), określona w art. 6 ust. 7.

2. U podatników, którzy wytwarzają lub sprowadzają z zagranicy towary, o których mowa w art. 8, podatkowi podlegają również:

- 1) deputaty pracownicze, wydawane przez podatnika jako pracodawcę w wytwarzanych lub importowanych towarach z wyjątkiem przewidzianym w art. 4 pkt 40) lit. e);
- 2) wytworzone lub importowane towary, pobrane do konsumpcji własnej;
- 3) a) przekraczające normy dozwolonego zaniku lub wydajności (art. 4 pkt 40) lit. f) ubytki towarów albo ich półwyrobów wytwarzanych lub importowanych, powstałe w czasie wytwarzania, formowania, rozlewu, pakowania, magazynowania bądź przewozu,

b) inne braki towarów lub ich półwyrobów wytworzonych lub importowanych, magazynowanych lub przewożonych.

3. Przepisy ust. 2 mają odpowiednie zastosowanie do przerabiającego lub zużywającego w odniesieniu do towarów oraz ich półwyrobów, o których mowa w art. 8 — w przypadku, gdy do wartości sprzedażnej tych towarów (półwyrobów) ze względu na ich przeznaczenie zastosowano niższą stawkę podatku lub nastąpiło zwolnienie od podatku.

4. Za ubytek uważa się ilość towaru brakującą w stosunku do stanu wynikającego z ksiąg lub dokumentów.

5. Za normy wydajności uważa się normy określające minimalną ilość towaru, jaka powinna być wyprodukowana z surowca lub półfabrykatu, bądź maksymalną ilość towaru, jaka przy przerobieniu lub zużyciu może być użyta na jednostkę wyrobu.

6. Za przerób uważa się zmianę rodzaju lub jakości towaru drogą przerobienia lub przyrzędzenia albo przetworzenia na nowy towar.

7. Za zużycie towaru uważa się wszelkiego rodzaju zastosowanie tego towaru do celów przemysłowych, technicznych, hodowlano-rolniczych, naukowych lub leczniczych, przy którym ulega on zniszczeniu, a jeżeli używa się go przy wyrobie lub przerobie innego towaru, nie wchodzi w jego skład ani w stanie naturalnym, ani zmienionym, lecz ulega zniszczeniu, bądź zostaje odzyskany jako produkt powrotny.

8. Za produkt powrotny uważa się towar użyty w procesie fabrykacyjnym, który po zakończeniu tego procesu został w swej istotnej postaci z powrotem odzyskany.

9. Upoważnia się Ministra Skarbu do rozciągania w drodze rozporządzeń przepisów ust. 2 i 3 na inne towary.

Art. 4. Wolne od podatku są:

- 1) świadczenia przedsiębiorstw państwowych i związków samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstw pozostających pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego, prowadzonych wyłącznie na potrzeby administracji państwowej lub związków samorządu terytorialnego, a co do przedsiębiorstw podległych Ministerstwu Obrony Narodowej — również tych przedsiębiorstw, które oprócz pracy na potrzeby administracji państwowej wykonują świadczenia wyłącznie na rzecz innych przedsiębiorstw państwowych;

- 2) świadczenia tych przedsiębiorstw, wchodzących do budżetu państwowego dochodami i wydatkami brutto, oraz wymienionych w ustawie skarbowej przedsiębiorstw typu przejściowego, rozliczających się z budżetem państwowym rezultatem netto, które zostaną wymienione w zarządzeniu Ministra Skarbu, ogłoszonym w Monitorze Polskim;
- 3) świadczenia banków państwowych;
- 4) świadczenia zakładów ubezpieczeń;
- 5) nauczanie w zakładach naukowych oraz praca zawodowa nauczycieli i wychowawców młodzieży;
- 6) twórczość lub działalność naukowa, oświatowa, artystyczna, literacka i publicystyczna, nie połączona z prowadzeniem przedsiębiorstwa ani z własnym nakładem; wątpliwości co do zaliczenia pewnych rodzajów twórczości lub działalności do wymienionych kategorii rozstrzyga Minister Skarbu;
- 7) świadczenia szkół wyższych i ich zakładów, polegające na wydawaniu prac naukowych;
- 8) świadczenia wykonywane przez prowadzone lub utrzymywane przez Państwo, związki samorządowe, szkoły wyższe, zakony i zgromadzenia zakonne prawnie uznanych wyznań religijnych, zrzeszenia działające na podstawie prawa o stowarzyszeniach lub prawa przemysłowego, związki zawodowe, instytucje dobroczynne lub fundacje: biblioteki, czytelnie, świetlice, muzea, galerie sztuki i przedsięwzięcia wystawowe;
- 9) świadczenia stowarzyszeń sportowych, turystycznych i krajoznawczych, polegające na udostępnianiu używania ich urządzeń wyłącznie członkom tych stowarzyszeń;
- 10) przedstawienia sceniczne, choreograficzne oraz produkcje wokalne i muzyczne z wyjątkiem produkcji wykonywanych w zakładach gastronomicznych oraz wyświetlania filmów, choćby połączonego z innego rodzaju produkcjami;
- 11) świadczenia szpitali, odpowiadających warunkom określonym w art. 3 lit. a) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o zakładach leczniczych (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 382), klinik szkół wyższych, prowadzonych przez związki samorządu terytorialnego lub instytucje społeczne ośrodków zdrowia i przychodni oraz świadczenia sanatoriów państwowych, a także sanatoriów i domów wypoczynkowych, prowadzonych przez związki samorządu terytorialnego i zrzeszenia pracownicze, działające na podstawie prawa o stowarzyszeniach, bądź przez związki zawodowe lub ich zrzeszenia, a użytkowanych wyłącznie przez członków tych stowarzyszeń lub związków oraz ich rodziny;
- 12) świadczenia zakładów leczniczych dla zwierząt, prowadzonych przez Państwo lub związki samorządu terytorialnego;
- 13) świadczenia wykonywane przez prowadzone lub utrzymywane przez Państwo, związki samorządowe, szkoły wyższe, zakony i zgromadzenia zakonne prawnie uznanych wyznań religijnych, zrzeszenia działające na podstawie prawa o stowarzyszeniach lub prawa przemysłowego, związki zawodowe, instytucje dobroczynne lub fundacje: bursy, internaty, zakłady poprawcze, przytulki, schroniska noclegowe itp. urządzenia o celach opieki społecznej, jeżeli te świadczenia są wykonywane na rzecz osób korzystających z opieki;
- 14) świadczenia prowadzonych we własnym zarządzie i na własny rachunek przez Państwo, związki samorządu terytorialnego oraz szkoły wyższe: laboratoriów do badania produktów, zakładów dezynfekcyjnych, zakładów oczyszczania miast, wodociągów i kanalizacji, łaźni, kąpielisk, rzeźni i targowisk;
- 15) świadczenia stołówek pracowniczych prowadzonych przez zakłady pracy, zrzeszenia pracownicze, działające na podstawie prawa o stowarzyszeniach oraz związki zawodowe, jak również świadczenia stołówek pracowniczych, posiadających samodzielną formę organizacyjną — a użytkowanych wyłącznie przez pracowników zakładów pracy, członków stowarzyszeń lub związków oraz ich rodziny;
- 16) świadczenia pracowniczych kas ubezpieczeń oraz prowadzonych przez zrzeszenia pracownicze, wolno-zawodowe i związki zawodowe kas pomocy członkom tych zrzeszeń lub związków (emerytalnych, pożyczkowo-oszczędnościowych, pogrzebowych itp.);
- 17) sprzedaż wytworów własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego, nie przerobionych sposobem przemysłowym, dokonywana bez utrzymywania w tym celu stałych miejsc sprzedaży poza obrębem własnych lub dzierżawionych gruntów; gospodarstwem rolnym jest gospodarstwo określone w przepisach o podatku gruntowym; podlegają jednak podatkowi:
  - a) sprzedaż wytworów gospodarstwa mlecznego, które nie posiada własnych lub dzierżawionych gruntów rolnych na obszarze gminy, w której się znajduje, lub na obszarze gmin bezpośrednio sąsiadujących;
  - b) sprzedaż drewna z wyrębów leśnych, dokonywanych przez kupców;
- 18) sprzedaż ryb — poza zwolnieniem z mocy pkt 17) — pochodzących z połowu na wodach zamkniętych i otwartych, a nie przerobionych sposobem przemysłowym, dokonywana bez utrzymywania w tym celu stałych miejsc sprzedaży poza obrębem gospodarstwa rybnego lub siedziby wykonującego rybołówstwo;
- 19) świadczenia rolników, polegające na wywózce drewna z lasów państwowych, doko-

- nywanej osobiście albo z udziałem najwyżej jednego członka najbliższej rodziny;
- 20) przemysł ludowy i domowy oraz praca chałupnicza albo rzemieślnicza, wykonywane ubocznie przez rolników lub pracowników rolnych osobiście albo z udziałem najwyżej jednego członka najbliższej rodziny;
  - 21) dostawa produktów leśnych i łąkowych własnego zbioru wykonywana ubocznie przez rolników lub pracowników rolnych osobiście albo z udziałem najwyżej jednego członka najbliższej rodziny;
  - 22) kwoty za dostarczone spółdzielniom przez Centralny Związek Spółdzielczy, centrale spółdzielni i centrale spółdzielczo-państwowe do użytku tychże spółdzielni księgi handlowe, druki, podręczniki, czasopisma, plakaty lub inne środki propagandy spółdzielczości oraz kwoty otrzymywane przez Centralny Związek Spółdzielczy, centrale spółdzielni i centrale spółdzielczo-państwowe tytułem opłat od spółdzielni, jeżeli opłaty te nie przekraczają norm określonych przez Ministra Skarbu;
  - 23) świadczenia spółdzielni, wykonujących wyłącznie przez swych członków świadczenia zwolnione od podatku w myśl pkt 5) i 39);
  - 24) świadczenia spółdzielni, należących do Centralnego Związku Spółdzielczego, działających wyłącznie wśród swych członków rolników, polegające na sprzedaży dostarczonych przez członków, nie przerobionych przez spółdzielnię sposobem przemysłowym wytworów gospodarstw rolnych, stanowiących własność lub dzierżawionych przez tych członków;
  - 25) świadczenia wykonywane przez członków spółdzielni — rzemieślników, chałupników oraz osoby trudniące się przemysłem ludowym lub domowym na rachunek spółdzielni rzemieślniczych określonych w art. 7 pkt 2) lit. c);
  - 26) świadczenia rolniczych spółdzielni produkcyjnych na warunkach, które określi rozporządzenie Ministra Skarbu;
  - 27) świadczenia spółdzielni parcelacyjno-osadniczych na warunkach, które określi rozporządzenie Ministra Skarbu;
  - 28) świadczenia ośrodków maszynowych na warunkach, które określi rozporządzenie Ministra Skarbu;
  - 29) świadczenia spółdzielni kredytowych w rozumieniu dekretu z dnia 25 października 1943 r. o reformie bankowej (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 412), należących do Centralnego Związku Spółdzielczego;
  - 30) operacje kredytu długoterminowego;
  - 31) świadczenia przedsiębiorstw żeglugi morskiej, wykonywane w zakresie żeglugi morskiej z wyjątkiem żeglugi przybrzeżnej;
  - 32) świadczenia w zakresie holownictwa i ratownictwa w żegludze morskiej;
  - 33) sprzedaż eksportowa, dokonywana na rachunek własny, pod warunkiem udowodnienia osiągniętych z niej obrotów prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi i przepisanyymi dokumentami, a jeżeli chodzi o przedsiębiorstwa państwowe, państwowo-spółdzielcze i pozostające pod zarządem państwowym — również sprzedaż z przeznaczeniem na eksport innym przedsiębiorstwom państwowym, państwowo-spółdzielczym, pozostającym pod zarządem państwowym oraz przedsiębiorstwom o kapitale mieszanym: państwowym, spółdzielczym i związków samorządu terytorialnego, dokonującym wywozu towarów poza granice celne Państwa;
  - 34) świadczenia na rzecz firm zagranicznych, wynikające z obrotu uszlachetniającego czynnego, pod warunkiem udowodnienia obrotu prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi i przepisanyymi dokumentami;
  - 35) sprzedaż po cenach nominalnych znaczków skarbowych, pocztowych i sądowych oraz blankietów wekslowych;
  - 36) świadczenia spełniane za wynagrodzeniem, do którego mają zastosowanie przepisy o podatku od wynagrodzeń;
  - 37) utrzymywanie stołowni, jeżeli ilość stołowników nie przekracza dziesięciu;
  - 38) odnajmowanie pokoiów umeblowanych, jeżeli ilość odnajmowanych pokoiów nie przewyższa trzech;
  - 39) czynności polegające przeważnie na pracy fizycznej, której celem nie jest wytwarzanie lub przerób i które też nie są rzemiosłem w rozumieniu prawa przemysłowego;
  - 40) towary, o których mowa w art. 8, które:
    - a) zostały zniszczone pod nadzorem organów władz podatkowych;
    - b) zostały zniszczone wskutek nieprzewidzianego wypadku w wytwórni albo w czasie przewozu lub magazynowania; warunki zwolnienia określi Minister Skarbu w drodze rozporządzenia;
    - c) zostały zużyte na próbki do badań w laboratoriach wytwórni produkujących dane towary oraz do badań naukowych — w ilości określonej przez Ministra Skarbu;
    - d) są przywożone z zagranicy przez podróżnych na osobisty użytek bądź jako bezpłatne próbki — w ilości określonej przez Ministra Skarbu;
    - e) stanowią deputaty pracownicze, wydawane przez podatnika w granicach norm określonych przez Ministra Skarbu w drodze rozporządzenia;
    - f) stanowią ubytki (art. 3 ust. 4) w granicach norm zaniku i norm wydajności, ustalonych przez Ministra Skarbu w drodze rozporządzenia; rozporządzenie to określi również warunki stosowania tych norm oraz sposób obliczania zapasu towarów i półwyrobów;

- g) są przywożone z zagranicy i przeznaczone na potrzeby zwierzchników państw obcych i ich otoczenia podczas pobytu na polskim obszarze celnym lub na potrzeby przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych.

Upoważnia się Ministra Skarbu do rozciągnięcia przepisów pkt 40) na inne towary.

Art. 5. 1. Podstawę opodatkowania stanowi obrót.

2. Obrotem jest odpłata za świadczenie będące przedmiotem podatku poza przypadkami wymienionymi w art. 6.

3. Jeżeli jednak w przypadku wykonania częściowego umowa o świadczenie nie zawiera danych, umożliwiających określenie należności za spełnione świadczenia, obrót stanowi zapłata rzeczywiście w roku podatkowym otrzymana; przy świadczeniach, polegających na wykonywaniu robót budowlanych — w przypadku wystawiania rachunków zaliczkowych (przejściowych) — obrotem jest suma, wynikająca z tych rachunków.

4. Przy świadczeniach, związanych z wykonywaniem zajęcia zawodowego (art. 26 pkt 5) lit. c), d), e), obrót stanowi zapłata rzeczywiście w roku podatkowym otrzymana.

5. Nie włącza się do obrotu podatków oraz opłat, które obciążają lub mogą obciążyć obrót. Podatek obrotowy nie podlega jednak wyłączeniu z obrotu.

6. Wyłącza się z obrotu po udowodnieniu prawidłowo prowadzonymi księgami koszty przewozu i ubezpieczenia towarów wyłożone za nabywcę, wartość zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont, sumę odsetek prolongacyjnych pobranych przy świadczeniach rzeczy, a przy świadczeniach, polegających na wykonywaniu robót budowlanych — również kwoty skreśleń z rachunków, dokonanych przez zleceniodawcę, jeżeli zwrot towaru, udzielenie bonifikaty lub skonta, pobranie odsetek prolongacyjnych albo skreślenie z rachunku dotyczy świadczeń dokonanych w tym samym roku podatkowym, w którym powstał obrót lub w roku poprzedzającym rok podatkowy. Przepis zdania poprzedzającego nie ma zastosowania do zwrotów towarów, o których mowa w art. 8.

Art. 6. 1. W instytucjach kredytu krótkoterminowego obrotem jest suma należnych lub zapłaconych procentów i innych wynagrodzeń za świadczenia oraz zysk brutto z dokonanych operacji obcymi walutami, dewizami, tudzież wszelkiego rodzaju papierami wartościowymi.

2. U komisanta przy czynnościach komisowej sprzedaży obrotem jest suma należnej prowizji oraz innych wynagrodzeń za wykonane usługi, jeżeli komisant:

- 1) działa na rachunek osób, opłacających podatek w myśl dekretu niniejszego z tytułu sprzedaży towarów, będących przedmiotem komis,

- 2) prowadzi prawidłowe księgi handlowe i udowodni stosunek komisumową pisemną lub korespondencją,
- 3) nie otrzymuje dla siebie, niezależnie od umówionego wynagrodzenia komisowego, bądź zamiast wynagrodzenia, różnicy między ceną istotnie osiągniętą a ceną sprzedażną ustaloną w umowie komisum albo części tej różnicy,
- 4) sprzedaje towar w stanie nieprzerobionym.

Przy czynnościach komisum, nie odpowiadających wszystkim wyżej określonym warunkom, uważa się za obrót całkowitą sumę odpłaty, jaka przypadłaby komisantowi, gdyby działał na rachunek własny.

Nie wymaga się warunku, określonego w pkt 1), jeżeli komisant działa na rachunek osób trzecich przy sprzedaży tych produktów rolnych oraz surowców i półwyrobów, niezbędnych dla rolnictwa lub przemysłu krajowego, których wykaz ustali Minister Skarbu w porozumieniu z właściwymi ministrami. Nie wymaga się również warunku określonego w pkt 4) w przypadku uboju zwierzęcia przy komisowej sprzedaży mięsa.

Ministrowi Skarbu służy prawo uznania sumy należnej prowizji oraz innych wynagrodzeń za wykonane usługi za obrót, mimo nieprowadzenia przez komisanta ksiąg handlowych, jeżeli stosunek komisowy i obrót wynikają z prawidłowo prowadzonych ksiąg handlowych komitenta.

3. U komisanta przy czynnościach komisowego zakupu obrotem jest całkowita suma odpłaty, jaka przypadłaby komisantowi, gdyby działał na rachunek własny. W przedsiębiorstwach państwowych i związków samorządu terytorialnego oraz ich zrzeszeniach, w przedsiębiorstwach pozostających pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego, w centralach spółdzielczo-państwowych, w przedsiębiorstwach państwowo-spółdzielczych oraz w spółdzielniach, należących do Centralnego Związku Spółdzielczego, przy czynnościach komisowego zakupu obrotem jest kwota otrzymanej prowizji oraz innych wynagrodzeń za wykonane usługi pod warunkami wymienionymi w ust. 2, który ma tu odpowiednie zastosowanie.

4. Przy czynnościach wszelkiego rodzaju pośrednictwa obrotem jest prowizja i inne wynagrodzenia za wykonane usługi. Jeżeli jednak pośrednik posiada towar lub nim dysponuje, obrotem jest całkowita suma odpłaty, jakaby mu przypadła, gdyby działał we własnym imieniu i na własny rachunek. Przepisu zdania poprzedniego nie stosuje się do agentów działających w imieniu i na rzecz przedsiębiorstw państwowych i związków samorządu terytorialnego, przedsiębiorstw państwowo - spółdzielczych oraz przedsiębiorstw pozostających pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego.

5. U ekspedytora obrót stanowią wszelkie wynagrodzenia należne za świadczenia, wykonywane w granicach zawartych przez niego umów ekspedycji, z odliczeniem poniesionych przez eks-

pedytora w imieniu i na rachunek zleceniodawcy i należycie udowodnionych kosztów, związanych z wykonaniem umowy ekspedycji, jak np. kosztów przewozu obcymi środkami przewozowymi, wydatków na opłacenie należności celnych, ubezpieczenia itp., jeżeli w myśl umowy ekspedytor obowiązany jest wyliczyć się wobec zleceniodawcy z wysokości rzeczywiście poniesionych wydatków i kosztów.

6. U podatników określonych w art. 3 ust. 2 i 3 oraz w rozporządzeniach wydanych przez Ministra Skarbu na podstawie art. 3 ust. 9 podlega opodatkowaniu wartość sprzedażna towarów oraz ich półwyrobów, do których te przepisy mają zastosowanie. Za wartość sprzedażną uważa się wartość towaru (półwyrobu) obliczoną według cen rynkowych, a w razie braku tych cen — według cen szacunkowych ustalonych przez władzę podatkową.

7. W przypadku likwidacji przedsiębiorstwa obrotem jest obliczona według cen rynkowych wartość towarów (półwyrobów) będących z przeznaczenia przedmiotem obrotu handlowego tego przedsiębiorstwa. Dokonywana następnie sprzedaż tych towarów nie podlega oddzielnemu opodatkowaniu przy zachowaniu warunków określonych w rozporządzeniu Ministra Skarbu.

Art. 7. 1. Stawki podatku, jeżeli przepisy art. 8 i 9 inaczej nie stanowią, wynoszą:

pkt	od obrotów	stawka podatku
1)	przedsiębiorstw wydawnictw książek, dzienników oraz czasopism, drukowanych na obszarze Rzeczypospolitej . . .	1%
2) a)	ze sprzedaży lub wymiany nabytych w tym celu i nie przerobionych towarów przez spółdzielnie należące do Centralnego Związku Spółdzielczego, centrale spółdzielczo - państwowe, przedsiębiorstwa państwowo - spółdzielcze, jak również przez przedsiębiorstwa państwowe i związków samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstwa pozostające pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego,	
b)	ze sprzedaży lub wymiany surowców, półwyrobów lub wyrobów gotowych, wytworzonych na rachunek własny lub na zamówienie kontrahenta we własnym lub obcym przedsiębiorstwie przez spółdzielnie należące do Centralnego Związku Spółdzielczego, a zatrudniające łącznie do 50 robotników i zatrudnionych przy produkcji członków spółdzielni,	
c)	spółdzielni, należących do Centralnego Związku Spółdzielczego i zrzeszających rzemieślników, chałupników oraz osoby trudniące się przemysłem ludowym lub domowym, ze	

pkt	od obrotów	stawka podatku
	sprzedaży lub wymiany wyrobów gotowych, wytworzonych sposobem rzemieślniczym przez spółdzielnię lub na jej rachunek przez jej członków	1,5%
3)	z czynności kredytowych z wyjątkiem zysku brutto z dokonanych operacji obcymi walutami, dewizami, tudzież wszelkiego rodzaju papierami wartościowymi	2%
4)	ze sprzedaży lub wymiany nabytych w tym celu i nie przerobionych towarów	2,5%
5) a)	ze sprzedaży lub wymiany surowców, półwyrobów lub wyrobów gotowych, wytworzonych na rachunek własny lub na zamówienie kontrahenta we własnym lub obcym przedsiębiorstwie przez spółdzielnie należące do Centralnego Związku Spółdzielczego, centrale spółdzielczo - państwowe, przedsiębiorstwa państwowo - spółdzielcze, jak również przez przedsiębiorstwa państwowe i związków samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstwa pozostające pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego,	
b)	przedsiębiorstw budowlanych państwowych i związków samorządu terytorialnego oraz pozostających pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego, jak również spółdzielni budowlanych, należących do Centralnego Związku Spółdzielczego	3%
6)	ze sprzedaży lub wymiany surowców, półwyrobów lub wyrobów gotowych, wytworzonych na rachunek własny lub na zamówienie kontrahenta we własnym lub obcym przedsiębiorstwie . . .	3,5%
7) a)	przedsiębiorstw budowlanych,	
b)	z tytułu świadczeń usług polegających na wytwarzaniu, przerobie lub naprawie rzeczy,	
c)	aptek,	
d)	lekarzy, lekarzy weterynarii, lekarzy dentyistów, uprawnionych techników dentyistycznych, techników dentyistycznych, felczerów, położnych i pielęgniarek	4%
8)	adwokatów i obrońców sądowych . . .	6%
9)	z prowizji i innych wynagrodzeń (art. 6 ust. 2 zdanie 1, ust. 3 zdanie 2 i ust. 4 zdanie 1)	10%
10)	wszystkich nie wymienionych w punktach poprzedzających	5%
	2. Nie uważa się za przerób towaru czynności przygotowawczych, dokonywanych zgodnie z istniejącymi zwyczajami przed sprzedażą tych to-	

warów w przedsiębiorstwach handlowych lub na ich zlecenie w obcych przedsiębiorstwach przemysłowych.

Art. 8. 1. Od obrotów, osiągniętych przez producenta oraz importera ze sprzedaży lub wymiany, zarówno połączonej jak i nie połączonej ze świadczeniem usług, następujących towarów oraz ich namiastek i ekstraktów, stawki podatku wynoszą:

pkt	towar (namiastka, ekstrakt)	stawka podatku
1)	Wino musujące gronowe	35%
2)	Wino gazowane gronowe	30%
3)	Wino gronowe	25%
4)	Wino owocowe musujące i gazowane	15%
5)	Wino owocowe, moszcz winny i miód pitny	10%
6)	Piwo	22%
7)	Cukier skrobiowy (również i w wyro- bach)	40%
8)	Sztuczne środki słodzące	20%
9)	Karty do gry z papieru	50%
10)	Karty do gry z innych materiałów	75%
11)	Drożdże nadające się do wypieku (pie- karniane)	80%
12)	Kwas octowy	25%

2. Ekstraktem w rozumieniu niniejszego dekretu jest produkt, zawierający podstawowe surowce lub namiastki tych surowców, służące do wyrobu towarów, o których mowa w ust. 1, a nadające się do wyrobu tych towarów w drodze rozcieńczenia, przyrządzenia lub w drodze innych prostych zabiegów, jeżeli w ich wyniku otrzymuje się te towary albo ich namiastki.

3. Namiastką jest towar zastępujący w użyciu towary, o których mowa w ust. 1.

4. Za piwo uważa się napój otrzymany w drodze fermentacji alkoholowej za pomocą drożdży ze słodu z dodatkiem chmielu albo także kukurydzy lub innego zboża, wszelkiego rodzaju cukru i substancji barwiących.

Za sól uważa się każde zboże sztucznie kielkowane.

5. Za cukier skrobiowy uważa się cukier w postaci syropu oraz w stanie stałym otrzymany ze skrobi (krochmalu) niezależnie od tego, czy przy jego wyrobie użyto innych rodzajów cukru lub produktów zawierających cukier.

Do mieszaniny cukru buraczanego i skrobiowego stosuje się stawkę podatkową przewidzianą dla cukru wyżej opodatkowanego.

6. Za sztuczne środki słodzące uważa się wszelkie nadające się do słodzenia związku chemiczne, wytworzone syntetycznie, a posiadające wyższą słodycz niż cukier (sacharoza).

Do sztucznych środków słodzących zalicza się również takie wyroby, zawierające syntetyczne

substancje słodzące, które nadają się do słodzenia produktów spożywczych, jak również takie związki chemiczne, które za pomocą prostych zabiegów chemicznych mogą być przetworzone na syntetyczny środek słodzący.

7. Za karty do gry uważa się wszelkie karty, których można używać do gry bez względu na ich formę i rodzaj znaków na nich zamieszczonych.

Nie uważa się za karty do gry kart przeznaczonych:

- do gier, mających na celu wyłącznie zabawianie lub pouczanie dzieci,
- do celów reklamowych na warunkach ustalonych przez Ministra Skarbu.

Minister Skarbu może uznać za wytwórnię kart do gry zakłady trudniące się zarobkowo doprowadzaniem używanych kart do gry do stanu ponownej używalności. W tym przypadku karty takie podlegają podatkowi na równi z nowymi.

8. Za kwas octowy uważa się produkt otrzymany w drodze suchej destylacji drzewa lub innych zabiegów chemicznych, w stanie oczyszczonym, z wyjątkiem produktu otrzymanego w drodze fermentacji octowej płynów alkoholowych.

9. Upoważnia się Ministra Skarbu do określenia w drodze rozporządzeń surowców, jakich wolno używać do wyrobu towarów, o których mowa w ust. 1, jak również do określania warunków wyrobu tych towarów.

Art. 9. 1. Stawki podatku od obrotów osiągniętych ze sprzedaży lub wymiany konsumentom z wyjątkiem sprzedaży do dalszej odsprzedaży, wytwarzania lub przerobu, następujących towarów, jeżeli nie podlegają one stawce z art. 8:

- kamieni szlachetnych i półszlachetnych, pereł, koralu i bursztynów, wszelkich wyrobów z platyny, złota i srebra oraz stopów tych metali, wyrobów połączanych, wyrobów z kości słoniowej, masy perłowej i szyldkretu,
- wyrobów, do których jako część składowa wchodzi przedmioty wymienione wyżej pod literą a),
- wyrobów kryształowych, wszelkich wyrobów porcelanowych i majolikowych pochodzenia zagranicznego oraz wyrobów marmurowych i alabastrowych,
- obrazów, rzeźb oraz innych dzieł sztuki z wyjątkiem dzieł żyjących artystów krajowych,
- wszelkich przedmiotów antycznych z wyjątkiem książek,
- dywanów, kilimów, makat, gobelinów itp. pochodzenia zagranicznego lub antycznych pochodzenia krajowego,
- tkanin pochodzenia zagranicznego, wykonanych z jedwabiu naturalnego, wyrobów z takich tkanin oraz pończoch gazowych, perlonów, nylonów itp.,

- h) futer i wyrobów futrzanych pochodzenia zagranicznego oraz futer szlachetnych (jak bobrowe, wydrowe, karakułowe itp.) i wyrobów z tych futer pochodzenia krajowego,
- i) galanterii skórzanej pochodzenia zagranicznego,
- j) wszelkiego rodzaju broni myśliwskiej z wyjątkiem broni, zakupionej przez instytucje rządowe dla służby leśnej,
- k) fortepianów, pianin i fisharmonii,
- l) samochodów osobowych i motocykli o pojemności powyżej 125 cm³ pochodzenia zagranicznego, przeznaczonych do prywatnego użytku,
- l) powozów, przeznaczonych do prywatnego użytku,
- m) aparatów i obiektywów fotograficznych o sile światła ponad 1:3,5,
- n) kawioru, ostryg, homarów, łososi, jesiotrów, paszтетów i serów pochodzenia zagranicznego

wynoszą:

- A) 11,5% — od obrotów określonych w art. 7 ust. 1 pkt 2),
- B) 12,5% — od obrotów określonych w art. 7 ust. 1 pkt 4),
- C) 13% — od obrotów określonych w art. 7 ust. 1 pkt 5) lit. a),
- D) 13,5 — od obrotów określonych w art. 7 ust. 1 pkt 6),
- E) 15% — od obrotów określonych w art. 7 pkt 10).

2. Wątpliwości, czy znajdujący się w obrocie handlowym artykuł należy do jednej z kategorii wymienionych w ust. 1, rozstrzyga Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

3. Upoważnia się Ministra Skarbu do wprowadzania zmian i uzupełnień w liście towarów, wymienionych w ust. 1, w drodze rozporządzeń, wydawanych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Art. 10. 1. Jeżeli podatnik wykonuje świadczenia kilku rodzajów, podlegające różnym stawkom wymienionym w art. 7—9, do każdego rodzaju świadczeń stosuje się stawkę właściwą dla danego rodzaju świadczenia.

2. Świadczenie usług połączone ze świadczeniem nabytych lub wytworzonych w tym celu towarów (art. 7 i 9)* podlega stawce właściwej dla świadczenia usług.

3. Jeżeli przerabiający lub zużywający używa nabytego towaru niezgodnie z przeznaczeniem, które było podstawą zastosowania niższej stawki podatku lub nabycia towaru po niższej cenie, obowiązany jest uiszczyć tytułem podatku dopłatę

do najwyższej stawki podatku lub do najwyższej ceny towaru.

4. Ubytki i braki towarów (art. 3 ust. 2, 3 i 9) we wszelkich fazach produkcji, począwszy od półwyrobu, podlegają najwyższej stawce podatku przewidzianej dla danego towaru.

5. Stawki podatkowe, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 2) i pkt 5), art. 9 ust. 1 lit. A) i C), zwolnienia od podatku w myśl art. 4 oraz ulgi, udzielone na mocy art. 20, nie przysługują spółdzielniom, co do których Centralny Związek Spółdzielczy lub upoważniona przez Związek właściwa centrala spółdzielni bądź centrala spółdzielczo-państwowa stwierdzi, że działalność spółdzielni jest niezgodna z zasadami ruchu spółdzielczego; ulga nie przysługuje poczynając od dnia, od którego według orzeczenia Centralnego Związku Spółdzielczego bądź wymienionych central działalność spółdzielni nie była zgodna z zasadami ruchu spółdzielczego.

6. Stawki podatku przewidziane w art. 7 pkt 1), pkt 4) i pkt 6) — 10) podwyższa się o 50% w przypadkach, gdy podatnicy, obowiązani do prowadzenia ksiąg handlowych, uproszczonych lub podatkowych, ksiąg tych w ogóle nie prowadzą, albo też księgi te nie zostaną uznane za dowód lub zostaną pominięte przy ustalaniu podstawy opodatkowania.

W przypadku rozpoczęcia prowadzenia ksiąg w ciągu roku podatkowego podwyżka stawek ustaje z końcem miesiąca, w którym rozpoczęto prowadzenie ksiąg.

7. Przepis ust. 6 nie ma zastosowania w przypadkach przewidzianych w art. 6 ust. 2 zdanie ostatnie.

Art. 11. Rokiem podatkowym jest rok kalendarzowy, w którym powstaje obrót podatkowy (art. 5 i 6).

Art. 12. 1. Obowiązek podatkowy powstaje z chwilą rozpoczęcia wykonywania świadczeń podlegających podatkowi (art. 3 ust. 1) bądź z chwilą powstania okoliczności określonych w art. 3 ust. 2 i 3 oraz w rozporządzeniach wydanych przez Ministra Skarbu na podstawie art. 3 ust. 9.

2. Obowiązek podatkowy kończy się z upływem roku podatkowego, w ciągu którego zaprzestano wykonywania świadczeń podlegających podatkowi lub ukończono rozrachunek z tytułu dokonanych świadczeń (art. 5 ust. 3 i 4), bądź z upływem roku podatkowego, w ciągu którego ustały okoliczności określone w art. 3 (ust. 2, 3 i 9).

Art. 13. Upoważnia się Ministra Skarbu do wprowadzania w drodze rozporządzeń obowiązku wpłacania zaliczek na podatek obrotowy oraz przedpłat na poczet tych zaliczek dla wszystkich lub niektórych grup podatników. Rozporządzenia te określą sposób obliczania zaliczek i terminy ich płatności oraz podstawę ustalania wysokości przedpłat na zaliczki, termin i tryb ich uiszczania.

Art. 14. Różnica pomiędzy ustaloną przez władzę wymiarową za rok podatkowy kwotą podatku a kwotą należnych zaliczek płatna jest w ciągu miesiąca od dnia doręczenia decyzji ustalającej zobowiązanie podatkowe.

Art. 15. 1. W razie nieopodatkowania świadczeń rzeczy lub uzasadnionego podejrzenia co do ich nieopodatkowania władza podatkowa ma prawo zająć te rzeczy, o ile pozostają one jeszcze w obrocie handlowym, bez względu na prawa osób trzecich, celem pokrycia należności podatkowej. Przepisu tego nie stosuje się, gdy osoby te udowodnią, że świadczenia te zostały opodatkowane lub że nabyły swe prawa do rzeczy w dobrej wierze.

2. Zajęcie i sprzedaż rzeczy następuje w trybie egzekucji administracyjnej.

Art. 16. 1. Minister Skarbu może na warunkach przez siebie określonych nałożyć obowiązek składania zabezpieczenia należności podatkowej przez osoby, które wytwarzają, przerabiają, zużywają, magazynują lub przewożą towary, stanowiące przedmiot świadczenia obciążonego podatkiem obrotowym, w przypadku:

- a) nabywania towaru do przerobu lub zużycia za zwolnieniem od podatku lub za niższą stawką albo po niższej cenie, jeżeli ulgi te są uzależnione od przeznaczenia towaru do określonego celu,
- b) gdy przedsiębiorstwo nie stanowi własności podatnika,
- c) uzasadnionej obawy, że podatek nie zostanie uiszczony w przepisany terminie i w należnej wysokości.

2. Koszty zabezpieczenia w przypadkach określonych w ust. 1 pkt a) i b) ponosi podatnik.

DZIAŁ II.

Szczególne zasady opodatkowania.

Art. 17. 1. Upoważnia się Ministra Skarbu do zryczałtowania w drodze rozporządzenia poboru podatku od niektórych grup podatników, nie prowadzących ksiąg handlowych, bez ustalenia sum obrotu w poszczególnym przypadku. Ryczałtem mogą być objęte równocześnie podatek oraz opłata za kartę rejestracyjną. Rozporządzenie Ministra Skarbu ustali sposób zryczałtowania podatku, podstawę obliczenia oraz terminy płatności.

2. Upoważnia się również Ministra Skarbu do określania w drodze rozporządzeń dla niektórych grup podatników, nie prowadzących ksiąg handlowych, sposobu zryczałtowania podatku w stosunku procentowym do otrzymywanych przez podatników kwot za wykonywane świadczenia.

Art. 18. Upoważnia się Ministra Skarbu do wprowadzania w drodze rozporządzeń w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami scalonego podatku obrotowego od obrotów, wynikających ze sprzedaży poszczególnych rodzajów towarów

przez poszczególnych podatników, od wszystkich lub niektórych faz i rodzajów obrotów. Stawki tego podatku mogą być ustalane od jednostki wagi lub od sztuki. Rada Ministrów na wniosek Ministra Skarbu przedstawiony w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Planowania może ustalać stawki scalonego podatku obrotowego wyższe od stawek, jakie by wynikały ze zsumowania stawek podatku obrotowego za poszczególne fazy i rodzaje obrotów.

Art. 19. 1. Upoważnia się Ministra Skarbu w zakresie opodatkowania przedsiębiorstw państwowych i samorządowych, przedsiębiorstw państwowo-spółdzielczych oraz przedsiębiorstw pozostających pod zarządem państwowym do wprowadzania w porozumieniu z właściwymi ministrami:

- 1) stawek podatku w innej wysokości niż przewidziane w art. 7, 8 i 9;
- 2) stawek podatku określonych od jednostki wagi towaru lub od sztuki albo od innej podstawy opodatkowania;
- 3) jednokrotnego podatku obrotowego od wszystkich lub niektórych faz i rodzajów obrotu, od poszczególnych przedsiębiorstw lub grup przedsiębiorstw, od poszczególnych towarów lub grup towarów, przy czym stawki podatku mogą być wyższe lub niższe od stawek, jakie by wynikały ze zsumowania stawek podatku obrotowego za poszczególne fazy i rodzaje obrotów; Minister Skarbu określi podatnika bądź podatnika i płatnika jednokrotnego podatku obrotowego.

2. W przypadku określenia stawek podatku w różnej wysokości, uzależnionej od przeznaczenia towaru, ustalanie ceny towaru następować będzie w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

3. Minister Skarbu ustala ceny towarów objętych w dniu 31 grudnia 1948 r. monopolami skarbowymi.

Art. 20. Minister Skarbu może w drodze rozporządzeń zwalniać od podatku całkowicie lub częściowo poszczególne rodzaje świadczeń (towarów) w całym Państwie lub na poszczególnych jego obszarach i określać warunki całkowitego lub częściowego zwolnienia od podatku.

Art. 21. Urząd skarbowy (rewizyjny) może zwolnić od podatku podatników, których podatek nie przewyższałby kwoty 5.000 zł w stosunku rocznym.

DZIAŁ III.

Obowiązek zgłoszenia.

Art. 22. 1. Obowiązek podatkowy należy corocznie zgłosić. Zgłoszenie potwierdza się przez wydanie karty rejestracyjnej. Obowiązek zgłoszenia nie dotyczy osób, wykonujących wyłącznie świadczenia zwolnione od podatku na podstawie art. 4.

2. Kartę rejestracyjną należy uzyskać:

- 1) na każdy należący do przedsiębiorstwa oddzielny zakład handlowy, usługowy, przemysłowy, rzemieślniczy i górniczy oraz na każdy oddzielny skład;

- 2) na każde przedsiębiorstwo handlu obnośnego, rozwożnego i jarmarcznego, na każde przedsiębiorstwo wyrębu lasu oraz na każde przedsiębiorstwo wykonywane bez utrzymywania oddzielnych zakładów;
- 3) na każde zajęcie zawodowe i wszelkie inne zatrudnienie o celach zarobkowych.

Art. 23. 1. Za oddzielny zakład handlowy lub usługowy uważa się stałe lub ruchome, zamknięte lub otwarte pomieszczenie albo część takiego pomieszczenia, albo dwa lub więcej bezpośrednio ze sobą połączonych lub znajdujących się w obrębie jednego obejścia pomieszczeń, w których dokonywa się czynności handlowych lub usługowych.

2. Za oddzielny zakład w przedsiębiorstwie komunikacyjnym uważa się cały zespół urządzeń objętych jedną koncesją.

3. Za oddzielny zakład przemysłowy (wytwórnię, pracownię, warsztat, zakład rzemieślniczy) uważa się stałe lub ruchome, zamknięte lub otwarte pomieszczenie albo część takiego pomieszczenia, albo też dwa lub więcej pomieszczeń, bądź znajdujących się w obrębie jednego obejścia, bądź też stanowiących jednolity zespół gospodarczy i służących do jednego rodzaju produkcji lub choćby do kilku rodzajów, jeżeli stanowią one kolejne stopnie obróbki albo przerobu tych samych materiałów i wytworów lub znajdują się w związku uzasadnionym potrzebami głównej produkcji.

4. Za oddzielny zakład górniczy uważa się zespół szybów, sztolni, wież wiertniczych i tym podobnych urządzeń należących do jednego przedsiębiorstwa, a znajdujących się w obrębie jednego terenu kopalnianego i służących do wydobywania tego samego produktu; wydobywania ubocznych produktów kopalnianych przy prowadzeniu głównej eksploatacji górniczej nie uważa się za oddzielny zakład.

5. Za oddzielny skład uważa się zamknięte lub otwarte pomieszczenie albo część takiego pomieszczenia albo dwa lub więcej bezpośrednio połączonych ze sobą pomieszczeń poza obrębem zakładu, służących wyłącznie do przechowywania, przesuszania, oczyszczania, sortowania, brakowania, przeladowywania lub pakowania towarów przeznaczonych do sprzedaży, jak również do przechowywania maszyn, narzędzi, surowców i materiałów niezbędnych do produkcji, tudzież zapasów żywności, odzieży itp. artykułów służących do zaopatrywania własnych robotników. Nie stanowi jednak ani oddzielnego składu ani zakładu pomieszczenie utrzymywane przez spółdzielnie mleczarskie i przeznaczone do zbierania i zlewania mleka, jak również do odwirowywania mleka chudego (śmietañczarnia).

6. Za przedsiębiorstwo handlu obnośnego uważa się sprzedaż towarów ze skrzyni, kufra, walizy, kosza i innych opakowań przenoszonych z miejsca na miejsce przez sprzedawcę.

7. Za przedsiębiorstwo handlu rozwożnego uważa się sprzedaż towarów z wozu, łodzi i innych urządzeń poruszanych siłą mechaniczną, ludzką lub zwierzęcą.

8. Za przedsiębiorstwo handlu jarmarcznego uważa się sprzedaż towarów na jarmarkach i targach, trwających ponad trzy dni, przez osoby, które nie posiadają stałego zakładu; stoiska, kiosku lub innego pomieszczenia na targach, jarmarkach i wystawach gospodarczych nie uważa się za oddzielny zakład.

9. Za oddzielne przedsiębiorstwo uważa się każdy wyrąb lasu wraz z pierwsiastkową obróbką drewna, dokonywany w obrębie jednej lub kilku graniczących ze sobą parcel (oddziałów) leśnych.

10. Za obejście w rozumieniu niniejszego dekretu uważa się wszelkiego rodzaju budynki i budowle wraz z podwórzami, placami składowymi, przejściami, dojazdami itp. gruntami, przylegającymi do budynków i budowli, o ile należą one do jednej osoby lub kilku osób w częściach ułamkowych i nie są przedzielone ulicą, placem publicznym lub obcą własnością.

Art. 24. Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu służy prawo określania w drodze rozporządzeń poszczególnych rodzajów zakładów jako handlowych, przemysłowych bądź usługowych.

Art. 25. 1. Dla zakładu, w którym wykonywane są różnorodne świadczenia (handel, wytwórczość, usługi), istnieje obowiązek uzyskania odrębnych kart rejestracyjnych, odpowiednich dla poszczególnych rodzajów świadczeń.

2. Jeżeli jednak przedsiębiorstwo przemysłowe oprócz zakładu przemysłowego w obrębie jego obejścia prowadzi także zakład handlowy celem sprzedaży w nim wytworów własnej produkcji, zakładu handlowego nie uważa się za oddzielny w rozumieniu art. 22 ust. 2 pkt 1).

3. Przepis ust. 2 ma również zastosowanie w przypadku, jeżeli w obrębie obejścia zakładu rzemieślniczego prowadzona jest także sprzedaż wytworów produkcji obcej, związanych z wykonywanym rzemiosłem, o ile obroty osiągnane z tej sprzedaży nie przekraczają 10% całkowitego obrotu zakładu.

Art. 26. Opłaty za karty rejestracyjne wynoszą:

Oznaczenie zakładów, przedsiębiorstw i zajęć	rocznie złotych
1. Zakłady handlowe i usługowe:	
a) obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych	7.500
b) obowiązane do prowadzenia ksiąg uproszczonych	5.000
c) pozostałe	3.000
2. Przedsiębiorstwa handlu:	
a) rozwożnego i jarmarcznego	1.500
b) obnośnego	500
3. Zakłady przemysłowe, rzemieślnicze oraz przedsiębiorstwa wyrębu lasu:	
a) obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych	7.500

b) obowiązane do prowadzenia ksiąg uproszczonych	5.000
c) pozostałe	1.500
4. Składy	500
5. Zajęcia zawodowe:	
a) pośrednicy handlowi, ekspedytorzy międzymiastowi (nie posiadający taboru) i agenci celni	5.000
b) pomocnicy podróżujący, ajenci i maklerzy ubezpieczeniowi, ajenci przedsiębiorstw przewozowych i komunikacyjnych	1.000
c) adwokaci i obrońcy sądowi	2.500
d) notariusze, inżynierowie, architekci i technicy	2.000
e) lekarze, lekarze weterynarii, lekarze dentyści, uprawnieni technicy dentyści, technicy dentyści, felczerzy, położne i pielęgniarki	1.500
6. Wszelkie inne przedsiębiorstwa, zakłady oraz zajęcia zawodowe i zatrudnienia o celach zarobkowych:	
a) obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych	7.500
b) obowiązane do prowadzenia ksiąg uproszczonych	5.000
c) pozostałe	1.500

Art. 27. W przypadku, gdy obowiązek prowadzenia ksiąg handlowych lub uproszczonych powstaje w ciągu roku podatkowego, na podatniku ciąży obowiązek dopłaty do uiszczonej pierwotnie opłaty za kartę rejestracyjną w ciągu tygodnia, licząc od dnia powstania obowiązku prowadzenia ksiąg handlowych lub uproszczonych. Dopłatę uiszcza się w stosunku całorocznym, jeżeli obowiązek powstał przed dniem 1 lipca, w stosunku zaś półrocznym, jeżeli obowiązek ten powstał w dniu lub po dniu 1 lipca.

Art. 28. 1. Opłaty za karty rejestracyjne uiszcza się na każdy rok podatkowy w miesiącu grudniu roku poprzedniego.

2. Jeżeli wykonywanie przedsiębiorstwa lub zajęcia rozpoczęto albo też zakład lub skład utworzono w ciągu roku podatkowego, opłatę za kartę rejestracyjną należy uiszczyć przed rozpoczęciem działalności. Opłata za kartę rejestracyjną wynosi pełną kwotę określoną w art. 26, jeżeli działalność rozpoczęto przed dniem 1 lipca, a połowę tej kwoty, jeżeli działalność rozpoczęto w dniu lub po dniu 1 lipca.

3. Od przedsiębiorstw wykonywanych w miejscowościach uzdrowiskowych i leczniczych sezonowo, tj. nie dłużej niż przez 6 miesięcy w ciągu roku, można uiszczać opłaty za karty rejestracyjne w wysokości połowy kwoty określonej w art. 26. W innych miejscowościach od przedsiębiorstw sezonowych można uiszczać opłaty za karty rejestracyjne w wysokości połowy opłaty (art. 26) za zezwoleniem właściwego urzędu skarbowego (rewizyjnego). Jeżeli przedsiębiorstwo wykonywane jest

w dalszym ciągu po upływie okresu sześciomiesięcznego, na podatniku ciąży obowiązek dopłacenia różnicy między opłatą całoroczną i półroczną w ciągu siedmiu dni od upływu okresu sześciomiesięcznego.

Art. 29. 1. Karta rejestracyjna ważna jest w okresie i miejscu wykonywania przedsiębiorstwa (położenia zakładu) lub zajęcia albo posiadania składu, wymienionych w karcie, i nie może być odstąpiona przez osobę, dla której została wydana.

2. Jeżeli jednak przedsiębiorstwo (zakład) lub skład obejmuje wskutek śmierci właściciela jego spadkobierca (spadkobiercy), nie powoduje to obowiązku uiszczenia nowej opłaty za kartę rejestracyjną pod warunkiem zawiadomienia o tym zdarzeniu właściwego urzędu skarbowego (rewizyjnego) w ciągu dni siedmiu, licząc od dnia objęcia przedsiębiorstwa (zakładu) lub składu. Przepis zdania poprzedzającego ma odpowiednie zastosowanie w przypadku przekształcenia przedsiębiorstwa jednoosobowego w spółkę jawną, w przypadku przystąpienia nowego spółnika lub wystąpienia spółnika ze spółki jawnej, a także w przypadku połączenia się (fuzji) dwu lub więcej osób prawnych.

3. Zmiana miejsca wykonywania przedsiębiorstwa (położenia zakładu, składu) lub zajęcia nie powoduje obowiązku ponownego uiszczenia opłaty za kartę rejestracyjną pod warunkiem zawiadomienia w ciągu dni siedmiu, licząc od dnia rozpoczęcia czynności związanych z przeniesieniem, zarówno urzędu skarbowego (rewizyjnego), który wydał kartę, jak i urzędu skarbowego (rewizyjnego) właściwego dla nowego miejsca wykonywania przedsiębiorstwa (położenia zakładu, składu) lub zajęcia.

4. W razie zaginięcia karty rejestracyjnej urząd skarbowy (rewizyjny), który wydał kartę, wystawi na prośbę podatnika zaświadczenie, stwierdzające uiszczenie opłaty za kartę rejestracyjną.

D Z I A Ł I V.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 30. W dekrete z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 174), zmienionym ustawą z dnia 25 lutego 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 94), dotychczasowy tekst przepisu art. 74 oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ustępy 2, 3, 4, 5 i 6 w następującym brzmieniu:

„2. W zakresie wytwarzania jak i poszczególnych jego faz, a także w zakresie przerobu, zużycia, magazynowania, przewozu oraz sprzedaży niektórych towarów lub grup towarów, jak również ich półwyrobów, nie wyłączając artykułów monopolów skarbowych i losów loterii, Minister Skarbu może w drodze rozporządzenia wprowadzać specjalny nadzór podatkowy, odrębne postępowanie podatkowe, zakazy i ograniczenia oraz określać obowiązki, skutki ich niewykonania, koszty specjalnego nadzoru podatkowego, obciążające podatnika

w poszczególnych przypadkach, jak również stan, formę, opakowanie i oznaczanie towaru oraz odpowiedzialność podatnika lub osób trzecich za podatki.

3. W przypadku wprowadzenia specjalnego nadzoru podatkowego bądź również odrębnego postępowania podatkowego mają zastosowanie przepisy niniejszego dekretu ze zmianami wynikającymi z przepisów wydanych na podstawie ust. 2 i 4—6.

4. Minister Skarbu w wykonaniu specjalnego nadzoru podatkowego może wydawać specjalne przepisy w zakresie księgowości, nie wyłączając nałożenia obowiązku wydawania rachunków konsumentom na sprzedaż towarów, o których mowa w art. 8 i 9 dekretu z dnia 25 października 1948 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 413).

5. Wytwarzanie, przerób, zużycie, magazynowanie lub sprzedaż niektórych towarów lub grup towarów oraz wyrób, kupno i sprzedaż, zamiana lub wypożyczanie maszyn, przyrządów oraz naczyń, służących do wyrobu bądź opakowania tych towarów, może być uzależnione od uzyskania specjalnych zezwoleń władz podatkowych. Nabywanie towarów w przypadkach, gdy stawka podatku lub cena towaru jest niższa ze względu na przeznaczenie towaru, może być również uzależnione od uzyskania zezwolenia władzy podatkowej. Warunki i tryb udzielania zezwoleń określi w drodze rozporządzenia Minister Skarbu w porozumieniu z właściwymi ministrami.

6. Przepisy ust. 2—5 nie dotyczą przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw państwowo-spółdzielczych oraz przedsiębiorstw pozostających pod zarządem państwowym, mogą być jednak w zakresie opodatkowania tych przedsiębiorstw wprowadzane zarządzeniami Ministra Skarbu w porozumieniu z właściwymi ministrami. Zarządzeniami, o których mowa w zdaniu poprzednim, mogą być również wprowadzone ograniczenia w obrocie lub w przywozie z zagranicy towarów objętych w dniu 31 grudnia 1948 r. monopolami skarbowymi.“

Art. 31. W dekrete z dnia 16 maja 1946 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 173), zmienionym dekretem z dnia 28 lipca 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 248), wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 33 dodaje się nowy ust. 3 w brzmieniu: „3. Dowodem wykonania zobowiązania podatkowego jest ponadto w przewidzianych w prawie przypadkach znak podatkowy (opaska, pieczęć, stempel itp.) według wzoru określonego przez Ministra Skarbu“;
- 2) w art. 34 po ust. 2 dodaje się nowy, oznaczony jako 3, ustęp w brzmieniu:

„3. W przypadku uszkodzenia, zniszczenia lub zaginięcia znaku podatkowego (art. 33 ust. 3) nie powstaje prawo żądania wymiany znaku ani zwrotu podatku. Minister Skarbu może zezwalać na wyjątki od tego przepisu.“

dotychczasowe zaś ust. 3—7 oznacza się odpowiednio jako ust. 4—8.

Art. 32. W dekrete z dnia 20 marca 1946 r. o finansach komunalnych (Dz. U. R. P. z 1947 r. Nr 40, poz. 199) art. 19 otrzymuje brzmienie:

„Art. 19. 1. Skarb Państwa przekazuje w terminie do dnia 10 każdego miesiąca za miesiąc ubiegły dotacje:

- 1) na rzecz Samorządowego Funduszu Wyrównawczego w wysokości 8% wpływów z podatku obrotowego, z wyłączeniem wpływów z tego podatku od obrotów, osiągniętych przez wytwórców oraz importerów ze sprzedaży lub wymiany towarów, objętych w dniu 31 grudnia 1948 r. monopolami skarbowymi lub akcyzą;
- 2) na rzecz izb przemysłowo-handlowych w wysokości 1% i na rzecz izb rzemieślniczych w wysokości 1% wpływów z podatku obrotowego, z wyłączeniem wpływów z tego podatku od obrotów, osiągniętych za świadczenia Skarbu Państwa i związków samorządu terytorialnego, przedsiębiorstw państwowych i związków samorządu terytorialnego lub pozostających pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego, spółdzielni należących do Centralnego Związku Spółdzielczego, banków i instytucji kredytowych, kas oszczędności, zakładów naukowych, zakładów ubezpieczeń, związków zawodowych, sierocińców, zakładów wychowawczych i opiekuńczych, stowarzyszeń działających na podstawie prawa o stowarzyszeniach, fundacyj oraz osób prawnych, których dochód zgodnie ze statutem jest obracany w całości na cele ogólnej użyteczności, naukowe, oświatowe, kulturalne, sportowe, wyznaniowe, dobroczynne i opieki społecznej.

2. Upoważnia się Ministra Skarbu do określenia wysokości dotacji dla izb przemysłowo-handlowych i izb rzemieślniczych, zamiast w sposób przewidziany w ust. 1 pkt 2), w kwotach ryczałtowych na podstawie danych statystycznych Ministerstwa Skarbu o wpływach z podatku obrotowego z zastosowaniem zasad, wyrażonych w ust. 1 pkt 2.“

Art. 33. W dekrete z dnia 3 lutego 1947 r. o obowiązku uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym (Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 61) wprowadza się zmiany następujące:

- 1) w art. 8 ust. 1 wyrazy: „wymienione w art. 17 ust. 1 pkt 1) lit. a), pkt 2), lit. a), pkt 4), pkt 6) i pkt 7) dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 3, poz. 23) „zastępuje się wyrazami:“ wymienione w art. 7 ust. 1, pkt 1), pkt 4), pkt 6), pkt 7) lit. a) — c), pkt 9) i pkt 10) oraz o 10% stawki podatku wymienione w art. 8 i 9 dekretu z dnia 25 października 1948 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 413)“;

2) w art. 8 ust. 2 po wyrazie „50%“ dodaje się wyrazy „względnie o 10%“.

Art. 34. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 35. 1. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1949 r. z wyjątkiem przepisów art. 26 i 28 ust. 1, które w odniesieniu do kart rejestracyjnych na rok podatkowy 1949 wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, oraz przepisów art. 8 i 9, co do których rozporządzenie Ministra Skarbu określi dzień wejścia ich w życie.

2. Do czasu wejścia w życie przepisów art. 8 i 9 do świadczeń towarów wymienionych w tych artykułach stosuje się stawki z art. 7.

Art. 36. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy w przedmiotach nim unormowanych, a w szczególności:

- 1) dekret z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 3, poz. 23),
- 2) ustawa z dnia 25 lutego 1948 r. o zmianie dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 94),
- 3) przepisy ustaw szczególnych w częściach dotyczących podmiotowych zwolnień od podatku obrotowego.

2. Przepisy wymienione w ust. 1 mają jednak zastosowanie do podatku obrotowego, przypadającego od obrotów osiągniętych w czasie do dnia 31 grudnia 1948 r.

3. Z dniem wejścia w życie przepisów art. 8 tracą moc obowiązującą:

- 1) dekret z dnia 3 lutego 1947 r., zawierający prawo akcyzowe (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 122),
- 2) dekret z dnia 3 lutego 1947 r. o postępowaniu akcyzowym (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 123).

4. Upoważnia się Ministra Skarbu do uchylenia w drodze rozporządzenia przepisów o monopolach skarbowych, dotyczących opłat monopolowych oraz nadzoru skarbowego i postępowania w sprawie tych opłat, w przypadku wprowadzenia jednokrotnego podatku obrotowego od artykułów stanowiących przedmiot tych monopolów oraz do wydawania zarządzeń, które okażą się konieczne w związku z uchyleniem powyższych przepisów o monopolach skarbowych oraz przepisów wymienionych w ust. 3 i wejściem w życie art. 8 niniejszego dekretu.

5. Rozporządzenia wydane na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują moc obowiązującą do chwili zastąpienia ich nowymi rozporządzeniami, opartymi na niniejszym dekrete, o ile nie są z nim sprzeczne.

Prezydent Rzeczypospolitej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Józef Cyrankiewicz

Minister Skarbu:

w z. Wincenty Jastrzębski

444

DEKRET

z dnia 25 października 1948 r.

o podatku dochodowym.

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 25 czerwca 1948 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 223) — Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

D Z I A Ł I.

Ogólne zasady opodatkowania.

Art. 1. Podatek dochodowy pobiera się na rzecz Skarbu Państwa.

Art. 2. 1. Obowiązkowi podatkowemu podlegają osoby fizyczne, osoby prawne oraz spadki nieobjęte.

2. Przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe podlegają obowiązkowi podatkowemu, a mianowicie każde przedsiębiorstwo oddzielnie niezależnie od tego, czy ma odrębną osobowość prawną.

Art. 3. Od podatku dochodowego wolne są:

- 1) Skarb Państwa oraz instytucje i związki samorządowe, z wyjątkiem przedsiębiorstw państwowych i samorządowych, przedsiębiorstw państwowo-spółdzielczych oraz przedsiębiorstw i majątków pozostających pod zarządem państwowym lub samorządowym,
- 2) przedsiębiorstwa państwowe i związków samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstwa i majątki pozostające pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego, jeżeli prowadzone są wyłącznie na potrzeby administracji państwowej albo związków samorządu terytorialnego, a jeżeli idzie o przed-